

Teater. Muusika

Esietendus „Ungari pruudid“

Uue operetilavastaja Agu Lüüdiku kahe-meastase tegevuse tähistamiseks valitud Nico Dostali operett kolmes vaatuses „Ungari pruudid“ osutus teoseks, mis võib teatritele kujuneda kestvamaks tõmbenumbriks. Niipalju, kui mäletan operetilavastusi, oleks see esimene tema sulest. Olgugi, et selle opereti muusika ei hiilga erilise omapäraga või uudustega, meenutades sageli tavalist operetimuusikat ning kasutades ka rohkesti ungari rahvusmuusikat, paebul ta ikkagi kuulajat oma voolava ja meeldiva meloodiaga. Sääraseid operette oleme harjunud kuulma enamasti Imre Kálmáni loomingust ja nüüd üllatas meid N. Dostali lavateosega, mis teistest parimatest operetidest sugugi maha ei jää. Opereti peavoorusteks on siin lauljale soodsalt kirjutatud kantileen, mis õhutab lauljaid tunnete väljendamiseks, mida siis ka avaldasid kaasakiskuvalt ja veenvalt peategelased Milvi Laid ja Hugo Sutt. Viimane laulab nagu korrapärane tenor, opereti võrdlemisi kõrget testi-tuuri välja pidades. Opereti muusika on ülekaalukalt maheda iseloomuga, kuid kargemaid jooni leidub samuti vahelduseks kui ka tantsuviise. Ümara tooniandmisega laulis subretti osas Riina Reinik ning koomilisuse eest hoolitsesid juubilar, Paul Pinna, Hugo Laur ja Betti Kuuskemaa.

Temperamentidena, kuid seejuures vajalise tasakaaluga juhatas orkestrit Verner Nerep.

Ka toredate dekoratsioonide ja lavapiltide suhtes jättis etendus hea mulje.

Th. Lemba.

„Estonia“ teater

Täna, reedel, soomlase I. Turja uudisnäidend „Kohtunik Marta“, mille senised etendused on läinud erakordse menuga. Hea miljöötundmisega ja tabavate karakteritega kirjutatud näidend esitatakse näitlejate poolt meisterlikus keelkõltses. Ka probleem on ajakohane: kus on naise koht, kas kodus laste juures või avalikus tegevuses samaväärsena mehe kõrval.

Laup., 2. dets., teist korda N. Dostali operett „Ungari pruudid“, mille esietendus neljapäeval võeti vastu viimse võimaluseni väljamüüdud maja poolt kestvate kiiduavaldustega.

Pühapäev., 3. dets., kaks etendust: päeval kell 1/3 balletietendus, mille kavas on P. Tšaikovski „Pähk-

„Estonia“ teater

Täna, laup., teist korda N. Dostali operett „Ungari pruudid“, mis esietendusel sai hiilgava menu osaliseks. Viimse võimaluseni väljamüüdud teatrisaal avaldas tormilist kiitust nii etenduse lõppedes kui ka vaatuste järele ja etenduse sisse. Viisirikas muusika, läbi põimitud ungari rahvusmuusikavideoga, haaravad tantsustseenid ja kogu ansambli tujuküllane mäng kindlustab sellele operetile kestva menu Estomas. Peaosades Milvi Laid, Riina Reinik, Betti Kuuskemaa, Agu Lüüdik, Paul Pinna, Hugo Sutt, Hugo Laur j. t.

Pühapäev., 3. skp., kaks etendust: päeval kell 1/3 balleti, mille kavas on Tšaikovski „Pähkipuraja“ ja suur divertissement. Divertismendis esitatakse „Polovetsi tants“ operist „Vürst Igor“ ja efektseid tantsu balletist „Punane moon“. Õhtul kell 1/8 A. Jakobsoni draama „Viirastused“, mille senised etendused on läinud väljamüüdud majadele. „Viirastused“ on lavateos, mis meisse teatrist lahkudes jätab sügavaid elamusi ja viljastavaid mõtteid.

Esmasp., 4. skp., M. Metsanurga „Vagade elu“,

Teisip., 5. skp., operett „Montmartre'i kannike“ Milvi Laidiga nimiosas.

Keskn., 6. skp., soome uudisnäidend „Kohtunik Marta“, mis neil päevil elas Helsingis üle enneolematu juubeli soome teatrielus: ühe aasta kestes läks see teos ühes ja samas teatris 50 korda. Ka Eestis on „Kohtunik Marta“ edu olnud imetlusväärne.

lipureja“ ja suur divertissement. Divertismendis esitatakse läbilöönumaid tantsu operitest ja ballettidest, nimelt hoogsaid, jõulise tempoga antud „Polovetsi tants“ operist „Vürst Igor“ ja efektseid soolotantsu balletist „Punane moon“ (Tants lindiga, „Tants varjuga“, „Möögatants“ j. t.). „Punane moon“ edu mõeldumud hooajal oli imetlusväärne: anti 27 etendust ainult väljamüüdud majadele. Suurte kulude tõttu ei olnud võimalik seda balletti tervena enam kavasse võtta.

Esmasp., 4. dets., „Vagade elu“,

Teisip., 5. dets., operett „Montmartre'i kannike“.

Neljapäev., 30. skp., N. Dostali operett „Ungari pruudid“. See on tujuküllane lugu Maria Theresa aegadest, kus keisrinna käsul rühm asunikke paigutatakse ühest riigiosast teise (nagu seda tänapäevalgi veel sünnib) ja koos muuga lubatakse asunikele anda ka kaunid naised. Külavanem katsub aga noortele asunikele „kaela määrada“ vanu sõdurileksi. Sel põhjusel tekib rida koomilisi situatsioone ja vahekordi. Lavastab Agu Lüüdik, kes sama õhuga märgib oma lavategevuse 20. aastapäeva Estomas, peaosades Milvi Laid, Riina Reinik, Agu Lüüdik, Paul Pinna, Hugo Laur j. t.

Reedel, 1. dets., „Kohtunik Marta“, mille senised etendused on läinud väga hea menuga. See on hästi kujundatud näidend huvitava probleemistikuga. Autor on asetanud küsimuse: kus on abielus oleva naise koht — kas kodus, oma perekonnas, või väljaspool võistlemas mehega.

Pühapäev., 3. dets., päeval balletietendus, mille kavas on Tšaikovski „Pähkipuraja“ ja suur divertissement. Divertismendis esitatakse kuulsamald soolotantsu „Punasest moonist“ ja jõulisi rühmatantsu operist „Vürst Igor“ — kuulsalt „Polovetsi tants“.

Teater. Muusika

„Ungari pruudid“

on operett „kohapeal meeldimiseks“. Ta järele mõju ei ole kuigi suur. Aga teatrisaalis istudes kuulame meeleldi Nico Dostali sujuvat muusikat ning vaatame niusama meeleldi Voldemar Haasi lavapilte ja Silvia Leitu maitsekalt kirevaid kostüüme. On küllalgi neid hetki, kus kostüümid ja dekoratsioonid koos loovad väga elurõõmsa pildi. Autorile ja 18. sajandile — selles mängivad „Pruudid“ — anname meeleldi andeks naiivse sündmustiku, kus suurt osa mängivad ebapruudid ja ebakrahvid ning ebatalupojad. Opereti lõppedes on kõik need „ebad“ jälle oma õigeis ametis, sest „vahe peab olema“, nagu ütles juba vana Hans Christian Andersen.

Agu Lüüdik oli vilunud käega hoolitsenud selle eest, et vaadates „Ungari pruudid“ oleks tõesti hea aega viita. Kahju ainult, et võrdlemisi naljavease teksti koomiliseks tegemiseks tuli näitlejail nii palju vaeva näha. Tuli jällegi kord appi võtta näomoonutus ja teisi „vigureid“, milledel teatrikunstiga ei ole just palju ühist. Oli aga ka stseene, mis märgult lähenesid komöödiastiilile, nagu näit. mõned Riina Reiniku (Etelka) ja Agu Lüüdiku (kammerteenri ebakrahv) vahelised etteasted.

Armas ja värsked ebatalupojad oli Milvi Laid, kes sarmikalt tõlgitses Janka osa, neidu, kes meenukalt „kasvatat“ krahvist naistekütti. Naistekütti ennast mängis Hugo Sutt, sellisena mitte just väga veenvalt, kuidu aga siimpaatselt. Paul Pinna krahvi onnana püüdis anda oma osale koomikalt, mis talle ülalmainitud „vigurite“ abil ka õnnestus. Olemispan Kismartyt, kes oma ahnusega kutsubki välja kõigi ebapruudide, ebatalupoegade ja ebakrahvide meie silme ette ilmumise, mängis läädatud, seasilmalise maskiga, kuidu aga mahlakalt Hugo Laur, kellele üllatava särtsuga sekundeeris Betti Kuuskemaa ta naisena. Koomilist armastajapaari etendasid Riina Reinik ja Agu Lüüdik. Lüüdik andis hea koomikaga kammerteenri muutumist „krahviks“. Riina Reinik oli elav ja tragi nagu ikka ja mängis igati veenvalt Etelka „paupepealset“ armumist „krahvihärrasse“. Ants Jõgi oli tabavalt joonistatud vana sulane. Alfred Sällik oli veidi liig aeglasetempoline „deus ex machina“ ja August Mihklisool tuli laval peasaalikult viibida.

Valli Kuurma oli hästi ja elavalt seadnud ungari külatantsu „Székely legényes“ (mitte Székler legényes, nagu seisab kavas).

Esietendusel publik lõbusus väga hästi.

W. Mettus

Päevaleht
2. XII 1939